

TARİHİ BİR KURULTAY

"Afetleri tüm boyutlarıyla ele alan bir kurultayımızın, Türkiye'de gerçekleştirilen sayılı etkinliklerden bir tanesi olarak tarihe geçeceğini düşünüyoruz."

Prof. Dr. Gürol Seyitoğlu

74. Türkiye Jeoloji Kurultayı Başkanı

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından bu yıl 74'üncüsü düzenlenen Türkiye Jeoloji Kurultayı kapılarını açtı. 2021-2022 yıllarında yaşananların etkisi ile ana teması "Doğa Kaynaklı Afetler" olarak belirlenen kurultaya, ulusal ve uluslararası katılım sağlandı. Kurultay, 15 Nisan'a kadar devam edecek.

"TARİHİ BİR KURULTAY OLACAK"

"Aklın ve bilimin toplumun her kesiminde egemen olmasını düşünen tüm meslektaşlarımızı destek vermeye çağırıyoruz" diyen 74. Türkiye Jeoloji Kurultayı Başkanı Prof. Dr. Gürol Seyitoğlu, kurultayın önemine değinerek, "2020-2021 yıllarında yaşadıklarımız bizi, kurultayın ana temasının doğa kaynaklı afetler olması gerektiği şeklinde yönlendirdi. Dolayısıyla bu kurultay, afetleri tüm boyutlarıyla ele alan bir kurultay.

O nedenle Türkiye'de gerçekleştirilen sayılı etkinliklerden bir tanesi olarak tarihe geçeceğini düşünüyoruz. Doğa kaynaklı afetlerin en tehlikelisi bizim de yakından ilgilendiğimiz deprem. Türkiye üzerinde çok önemli fay hatları bulunmakta ve onların üzerinde de çok önemli şehirler ve nüfus yoğunluğu yaşamakta, dolayısıyla doğa kaynaklı afetlerin en önde gelen hususlarından bir tanesi deprem. Bunun yanı sıra özellikle geçen yıl orman

yangınlarını, sel felaketleri gördük. Bunların bir bölümü engellenebilir felaketlerdi. Bu kurultayda amacımız; afetler olmadan önce yer bilimlerinde yapılan bilimsel çalışmalarla ve mühendislik hizmetleri ile afetlerin ve afetlerin sebep olabileceği tehlikelerin belirlenerek, gerekli önlemlerin alınması ve olası felaketlerin engellemesi yönünde kamuoyunda ve yöneticilerde bir farkındalık yaratmak" dedi.

JEOLOJİ KURULTAYI'NA "AFET BELGESELİ" DAMGA VURACAK

"Derin Uğultu" belgeseli, 74. Türkiye Jeoloji Kurultayı'nda izleyici ile buluşuyor.

54 dakikalık belgesel, ana teması "Doğa kaynaklı afetler" olan kurultayda ilk kez gösterilecek.

Başta deprem olmak üzere Türkiye'de yaşanan doğal afetlerin ve konunun uzmanları ile yapılan röportajların yer aldığı Derin Uğultu belgeselinin ilk gösterimi, bu yıl 74'üncüsü düzenlenecek olan Türkiye Jeoloji Kurultayı'nda yapılacak. "Doğa Kaynaklı Afetler" ana temalı kurultayın 3'üncü gününde izleyici ile buluşacak olan belgesel, 13 Nisan Çarşamba günü, saat 11:50'de Sadrettin Alpan Salonu'nda gösterilecek.

Afet ülkesi olan Türkiye'nin yaşadığı felaketlerden ve her felaket sonrası yaşanan bilgi kirliliğinden yola çıkarak hazırlanan "Derin Uğultu" belgeselinin yönetmeni Ozan Turgut, "Ülkemizdeki her felaketin ardından hep birlikte yanlış bilgilendirmelere maruz kalıyor ve yoğun bir bilgi kirliliğinin ortasında bırakıyoruz. Toplumla hiç faydası olmayanları konuşuyor, esas konuşulması gereken konuları konuşmuyoruz. Fayın ne kadar derinde olduğunun, depremin ne kadar şiddetli olduğunun ya da ne zaman olacağını değil, neden bu kadar çürük binalarda

otduğumuzun, küçücük depremlerde bile neden bu kadar zarar gördüğümüzün konuşulması gerekiyor" ifadelerine yer verdi.

DERİN BİR UĞULTU

Yönetmen Turgut, belgeselin adının "Derin Uğultu" olmasının sebebinin şu şekilde anlattı: "Derin Uğultu, deprem sırasında yer kabuğunun çıkardığı gürültü olarak algılanıyor ancak aslında ben toplumdaki bu bilgi kirliliğinin yarattığı uğultuyu düşünerek bu ismi verdim. Çünkü bu derin uğultu, bize büyük zarar veriyor. Gerçeği duymamızı, görmemizi engelliyor. Aralarında doğru bilgiler elbette var ama biz, bize sunulan bilgi kirliliği içerisinde doğru bilgileri seçmekte zorlanabiliyoruz. Uzun zamandır yapmayı çok istediğim bu belgeselin çekimleri; İstanbul, Ankara, İzmir, Van ve Kocaeli'de gerçekleştirildi. JMO Genel Başkanı Hüseyin Alan, İstanbul Şube Başkanı Selahattin Sami Teymurtaş ve Doç. Dr. Murat Yılmaz, başından beri bu projeye çok inandılar ve katkılarını koydular."

Bu gazetede yer alan yazı ve fotoğraflar emeğe saygı çerçevesinde kaynağı açık bir şekilde gösterilmek kaydıyla serbestçe kullanılabilir...

TÜRKİYE JEOLOJİ KURULTAYI'NIN ÖZEL KONUĞU: ESEN ARPAT

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından bu yıl 74'üncüsü düzenlenecek olan Türkiye Jeoloji Kurultayı özel şükran oturumu, yerbilimleri alanında çeşitli çalışmaları arasında Doğu Anadolu Fay Hattı'nı ortaya çıkartan jeoloji mühendisi Esen Arpat adına olacak. Prof. Dr. Burhan Erdoğan'ın yürütücülüğünü üstlendiği oturum, kurultayın açılış günü olan 11 Nisan Pazartesi, 13:30-16:30 saatleri arasında İhsan Ruhi Berent Salonu'nda 8 alt oturumda gerçekleşecek. *Devamı Sayfa 3'te*

Kurultay '74

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası 74. Türkiye Jeoloji Kurultayı Resmi Yayın Organıdır.

11-15 Nisan 2022 Sayı: 1

TEHLİKEDE MİYİZ?

Doğa kaynaklı afetler teması ile düzenlenecek olan 74. Türkiye Jeolojisi Kurultayı, Prof. Dr. Şükrü Ersoy'un "Tehlikede miyiz?" başlıklı açılış konuşması ile başladı.

Devamı Sayfa 2'de

BAŞKAN ALAN: BU BİR YER BİLİMLERİ ŞÖLENİ

Avrupa'nın 2'nci büyük yer bilimleri toplantısı olarak bilinen Türkiye Jeoloji Kurultayı 74. kez bilime ışık tutacak...

Devamı Sayfa 2'de

TARİHİ BİR KURULTAY

74. Türkiye Jeoloji Kurultayı Başkanı Prof. Dr. Gürol Seyitoğlu: "Türkiye'de gerçekleştirilen sayılı etkinliklerden bir tanesi olarak tarihe geçeceğini düşünüyoruz."

Devamı Sayfa 4'de

Kurultay '74

İmtiyaz Sahibi: TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası adına Hüseyin Alan
Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: 74. TJK adına Hüseyin Alan
Yazı İşleri Müdürü: İlhan Ulusoy
Muhabirler: Alara Naz Tanış, Berk Emre Uzun
Teknik Hazırlık: İlhan Ulusoy

TEHLİKEDE MİYİZ?

74. Jeoloji Kurultayı'nda "Tehlikede miyiz?" başlığıyla açılış konuşmasını gerçekleştiren Prof. Dr. Ersoy, "Bu yıl 74'üncüsü düzenlenen kurultayımızın açılış konuşmasında, bizi bekleyen doğa ve insan kaynaklı tehlikelerin neler olduğunu ve sebep oldukları kayıpları anlatıyoruz. Bu tehlikelerin yanı sıra bilgi teknolojilerinin yarattığı tehditler konusunda bilgiler verecek, sanal dünyadaki siber tehlikelere, dost teknolojilerin insanı tehdit eden düşman haline de dönüşebileceğine değiniyoruz. Örnek vermek gerekirse; biyoteknolojik bilgilerin

Doğa kaynaklı afetler teması ile düzenlenecek olan 74. Türkiye Jeolojisi Kurultayı, Prof. Dr. Şükrü Ersoy'un "Tehlikede miyiz?" başlıklı açılış konuşması ile başladı.

insanları yok etmek için biyolojik silah yapımında kullanılabileceğini ve bizlerin bu gibi durumları göz önüne aldığımızda, tehlikede olup olmadığımızı konuşuyoruz" dedi.

EN YIKICI AFET: DEPREM

2013 yılından bu yana toz fırtınalardan depremlere, meteor çarpmasından tsunamilere kadar doğa kaynaklı her afeti kayıt altına alarak arşivleyen Prof. Dr. Ersoy, dünya üzerinde en çok meteorolojik afetlerin görüldüğünü, her yıl önemli kayıplar yaşandığını ancak verdiği zararın büyüklüğü açısından depremin her zaman başta yer aldığını söyledi.

"Depremler meteorolojik afetler kadar sık olmasa da, olduğu takdirde insanlığın maddi ve manevi kayıplar verdiğini biliyoruz" diyen Prof. Dr. Ersoy, küresel iklim değişimleri sebebiyle Türkiye'nin 2030'lu yıllara doğru "su fakiri" olacağını da anlattı.

"TÜRKİYE SU FAKİRİ OLACAK"

İnsan kaynaklı iklim değişiminin tetiklediği toz fırtınaları, kuraklık, beklenmedik yağışlar,

seller ve heyelanların arttığına değinen Prof. Dr. Ersoy, "Küresel iklim değişimleri, 2030'lara doğru susuzluğa sebep olacak. Akdeniz'in su bakımından en zengin ülkesi olan ve kişi başına 4 bin ton su düşen Türkiye, yakında su krizine girebilir. Çünkü Türkiye'de 2030'lara doğru kişi başına düşen su miktarı bin tona düşecek. Bu rakam da bir ülke için 'su fakiri olmak' demek. Susuzluk, gelecek yıllarda Türkiye'yi çok etkileyecek" ifadelerine yer verdi.

"GÜCÜMÜZÜ DOĞRU KULLANDIĞIMIZDAN KUŞKULUYUM"

Türkiye'nin doğa kaynaklı afetler açısından önemli ülkelere biri olduğunu aktaran Prof. Dr. Ersoy, konuşmasını şöyle sonlandırdı: "Türkiye'de ölümcül doğa kaynaklı afetlerin başında 'depremler' geliyor. Depremlere karşı sağlam binalar yapmak, dirençli şehirler yaratmak için çaba göstermeliyiz fakat bu çabalar biraz zayıf kalıyor. Teknik olarak güçlüyüz ancak gücümüzü doğru yönde kullandığımızdan kuşkuluyum. Ve ne yazık ki bu şekilde devam ederse, gelecekte gerçekleşecek büyük depremlerden etkilenmeye devam edeceğiz."

BAŞKAN ALAN: BU BİR YER BİLİMLERİ ŞÖLENİ

Avrupa'nın 2'nci büyük yer bilimleri toplantısı olarak bilinen Türkiye Jeoloji Kurultayı 74. kez bilime ışık tutacak...

TMMOB JMO tarafından bu yıl 74'üncüsü düzenlenen Türkiye Jeoloji Kurultayı bilime ışık tutacak.

Avrupa'nın 2'nci büyük yer bilimleri toplantısı olan Türkiye Jeoloji Kurultayı'na her yıl uluslararası yüksek katılım sağlandığını aktaran Jeoloji Mühendisleri Odası Başkanı Hüseyin Alan, "Bu yıl 74'üncüsü için toplanacağımız kurultayımız, Viyana'da Avrupa Yer Bilimleri Birliği (European Geosciences Union -EGU) tarafından gerçekleştirilen en büyük yer bilimleri

toplantısından sonra gelen Avrupa'nın en büyük ikinci yer bilimleri toplantısıdır. Bu kriterin belirlenmesinde kurultaya ulusal ve uluslararası düzeyde katılım, kurultaydaki oturumlarda yer alan bildirilerin çeşitliliği, sayısı, niteliği ve kalitesi gibi unsurlar belirleyici oluyor. 74. Türkiye Jeoloji Kurultayı'nda sözlü ve yazılı olarak 400'ün üzerinde bildiri, yanı sıra özel oturumlar, çağrılı konuşmalar, sergiler, sosyal ve kültürel etkinlikler var. Ayrıca bu yılın ana teması olan "Doğa Kaynaklı Afetler" ile ilgili çok sayıda toplantı ve ülkemizde yaşanan doğa kaynaklı afetlere ilişkin paneller de bu kurultayda gerçekleştirilecek. Üst düzey katılımın sağlandığı, yer bilimleri konusunda sorumlu kamu kurumlarının, otoritelerin yer aldığı toplantılar da gerçekleştirilecek" dedi.

YER BİLİMLERİ ŞÖLENİ

Kurultayda panel, sunum ve oturumların yanında sosyal etkinliklerin de yer aldığını ifade eden Başkan Alan, "Her dönem olduğu gibi bu dönem de çarşamba gecesi 'Geleneksel Jeoloji Gecesi Yemeği' var. Bu aslında yılda bir dostların, arkadaşların birbirini görme,

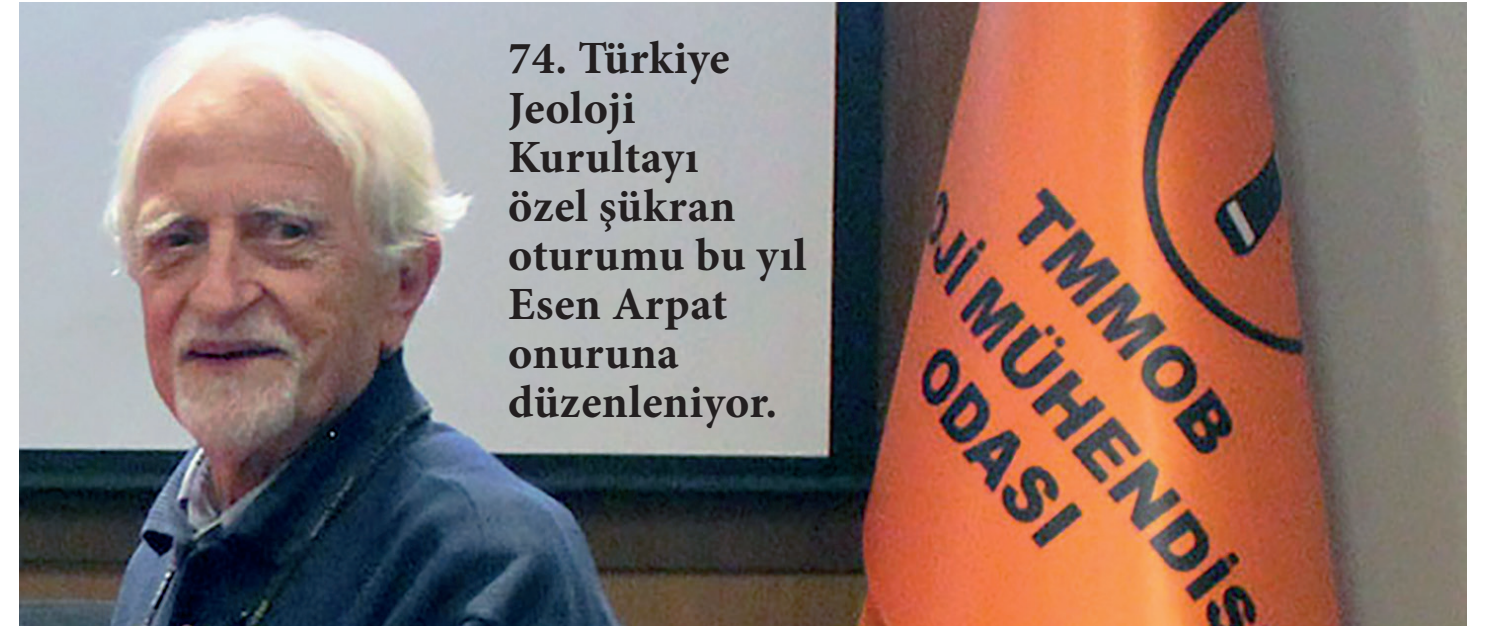
birlikte yemek yeme, sohbet etme, hasret giderme, sosyalleşme fırsatı buldukları bir sosyal aktivite. Yine Perşembe günü 10 yılı aşkın süredir faaliyette olan 'Jeoloji Mühendisleri Odası Türk Halk Müziği Korosu' bir konser verecek. Ana temaya uygun bir fotoğraf sergimiz olacak. Bu bizim açımızdan aslında bir yer bilimleri şöleni. Hem bilimsel hem sosyal hem de kültürel bir şölen" diye konuştu.

"HEDEFİMİZ ORTA DOĞU VE BALKANLARIN MERKEZİ OLMAK"

Kurultaya uluslararası yüksek katılımın da sağlandığını altını çizen Başkan Alan, konuşmalarını şöyle sürdürdü:

"Kurultaydaki temel hedefimiz; Avrupa'daki başarımızı, Ortadoğu ve Balkan ülkelerinde de yakalamak. İran'dan, Irak'tan, KKTC'den, Ürdün'den, Gürcistan'dan, Azerbaycan'dan ve Ermenistan'dan çok sayıda misafirimizin katılımını umuyoruz, temel hedefimiz kurultayımızı; Ortadoğu ve Balkanların merkezi bilimsel ve teknik etkinliği haline getirmek."

TÜRKİYE JEOLOJİ KURULTAYI'NIN ÖZEL KONUĞU: ESEN ARPAT

74. Türkiye Jeoloji Kurultayı özel şükran oturumu bu yıl Esen Arpat onuruna düzenleniyor.

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından bu yıl 74'üncüsü düzenlenecek olan Türkiye Jeoloji Kurultayı özel şükran oturumu, yer bilimleri alanında çeşitli çalışmalarında Doğu Anadolu Fay Hattı'nı ortaya çıkartan jeoloji mühendisi Esen Arpat adına olacak. Prof. Dr. Burhan Erdoğan'ın yürütücülüğünü üstlendiği oturum, kurultayın açılış günü olan 11 Nisan Pazartesi, 13:30-16:30 saatleri arasında İhsan Ruhi Berent Salonu'nda 8 alt oturumda gerçekleşecek.

ORTAYA ÇIKARTTIĞIMIZ FAY HATTI ANCAK 27 YIL SONRA RESMİ OLARAK KABUL EDİLDİ.

Jeoloji Mühendisleri Odası'na hakkında düzenlenen özel şükran oturumu için teşekkürlerini ileten Esen Arpat, kendisinden sorulması üzerine kurultay öncesi, Doğu Anadolu fay hattını ortaya çıkarttıkları dönemi ve o dönemde bu fayın varlığını kabul ettirmek için yaşadıkları zorlukları anlattı. 1971 yılında Bingöl depremi sonrası bölgede yaptığı incelemede depreme yol açan fay parçasının aslında Ölü Deniz Fay Sistemi ile bağlantılı olabileceğini raporlayan Arpat, daha sonra "Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nde çalıştıkları dönemde Dr. Fuat Şaroğlu ile bu fay hattının devamı üzerinde çalışmaya başlayıp fayın güneybatıya doğru uzanımını 1972 yılında yayımladıklarını söyledi. Fakat, bu fayı ilgili kişilere kabul ettirmekte zorlandıklarını, fayın Bingöl depreminden sonra yayımlanan 1972 tarihli Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası'nda bulunmadığını, ancak 1996 yılında, yani 27 yıl sonra deprem haritasında yerini aldığı belirtti. Arpat, "Bu fayı kanıtlamaya çalıştığımızı

süreç içinde yaptığımız çalışmalarla ilgili bilgi sızması sonucunda ilgili bakanlık tarafından soruşturma da yaşadık, fayın varlığını kabul ettirmek için çeşitli kurum ve kişilerle toplantı ve paneller yaptık ancak sonuç alamadık. 2020 Elazığ depreminde etkinleşmiş olan fay parçası için, Bingöl depremi sonrasında kabul edilen 0,2g lik ivme değerinin çok düşük olduğunu savunarak 1977 yılında önermiş olduğum 0,5g lik ivme değeri ancak, 41 yıl sonra, 2018 yılında Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe giren Türkiye Deprem Tehlike Haritası'nda yer alabildi" dedi ve "maalesef günümüzde de, bilimsel olarak ele alınması gereken olaylara hala bilim dışı yaklaşımlar devam ediyor" diye üzüntülerini de dile getirdi.

ELAZIĞ DEPREMİNİ ÜRETİMİŞ OLAN FAY PARÇASININ 8 BÜYÜKLÜĞÜNE VARAN DEPREM ÜRETME POTANSİYELİ VAR.

Elazığ'da en son yaşanan 6.8 şiddetindeki depremin Doğu Anadolu Fay Hattı üzerinde gerçekleştiğini anlatan Arpat, "Deprem, meydana geldiği fay parçasının üretebileceği depremlere göre düşük bir büyüklükte gerçekleşti. Doğu Anadolu Fay Hattının bu bölümü büyüklüğü 8'e varabilecek depremler üretme potansiyeline sahip gözüküyor. Karakaya barajının gerisinde biriken büyük su kütlesinin söz konusu fay kesiminde erken, dolayısıyla olağan koşullarda beklenebilecek olana göre çok daha düşük enerjili bir deprem üretmiş olabilir. Bu yönüyle de incelenmesi gerekir" ifadelerine yer verdi.

ESEN ARPAT ÖZEL ŞÜKRAN OTURUMU

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Kültür Sitesi'nde gerçekleşecek 74. Türkiye Jeoloji Kurultayı'nın bu yılki özel şükran oturumu Esen Arpat adına düzenleniyor. Burhan Erdoğan'ın yürütücülüğünü üstlendiği oturum, kurultayın açılış günü olan 11 Nisan Pazartesi, 13:30 - 16:30 saatleri arasında İhsan Ruhi Berent Salonu'nda 8 alt oturumda gerçekleşecek. Esen Arpat özel şükran oturumunun alt oturumlarında ise şu konu başlıkları yer alıyor:

- Doğu Anadolu Sıkışmalı Tektonik Rejiminde Neo-vulkanizmanın Yüzeylemesinde Açılma Çatlaklarının Rolü
- Doğu Anadolu Platosu'nun Kabuk Yapısının Doğasına Dair Yeni Gelişmeler
- Güney Türkiye'de, N Gondvanien Alt Paleozoyik Yaşlı İstiflerinin Stratigrafisi ve Hirnansiyen Buzul Çökellerinin Özellikleri
- Safranbolu-Karadere Yöresinde İstanbul-Zonguldak Biriminin Kristalen Temelinden Yeni Mezo- ve Neoproterozoyik Zirkon U/Pb Yaşları: Gondwana Dışı Bir Kaynak Alan mı?
- Kazdağı Masifi (KB Anadolu) ve Yusufeli (Artvin) Bölgelerindeki Çalışmalarla Sakarya Kıtasının Jeolojisi ve Tektonik Evrimi
- Arpat ve Bingöl 1969 Makalesinin Batı Anadolu Graben Sisteminin Anlaşılmasına Katkıları: Arazi Gözleminin Gücü
- Kuzey Anadolu Fayı Zonu'nun (KAFZ) Bayramören-Abant Gölü Arasında Jeolojik Atımı ve Kayma Oranı
- İstanbul'un Kuzeyinde Yer Alan Volkanik Kayaların Mühendislik Özellikleri.